

LIBERTATEA

Abonamentul: { „Libertatea” (4 pag.) numai 100 Lei pe an.
„Foia Interesantă” (4 pag.) 60 Lei pe an.
Cel-ce le abonează pe amândouă, le primește cu 150 Lei pe an și capătă și „Plugarul Luminat”, fără alt adaus la plată.

Foale pentru popor.
Apare JOIA
Director: Ioan Moța.

Pentru strălănitare: 300 Lei pe an, trimiși în banii
ării aceleia în preț de 300 Lei, sau prin cec de bancă.
Redacția și Administrația: Orăștie (jud. Hunedoarei).

Mai sunt suflete alese!

Emilian Novacovici și Ecaterina. — „Foia Diecesană” din Caransebeș, vestește, că evlaviosul învățător Emilian Novacovici din Răcăjdia, și îndurerata sa soție Ecaterina, și-au lăsat toată averea lor Conzistoriului ort. român din Caransebeș, urmând ca, după moartea lor, să se facă în acea comună o Școală economică pentru fete de țaran, sau, dacă școala nu s-ar putea face, să se dea ajutoare tinerilor din sat, feciori ori fete, cari vor merge să învețe la școli economice, pentru a ajunge economi luminați, cât mai desăvârșiți! Soția învățătorului a răposat. După moartea și a tânărului, fundațiunea va începe să împărțească darurile sale. Fie pomeniți cu laudă.

† I. P. Oașta. — Nainte de câteva zeci de ani, a plecat din satul de munte Sibiel (jud. Sibiu) băiețelul tiner Ioaneș Petra Oașta, fiu de țaran, cu puțină carte, să trăiască în „Țară” așa ziceam noi Românii, în țemniță numai pe ea o țineam în gândul nostru „țară” și dragă). Și s'a aruncat în valurile vieții în București. Harnic și cruzător, a adunat ban cu ban și, la anii bărbăției, copilul de Mărginean ajunsese la avere frumoasă, ba chiar însemnată. A ajuns a avea frumoșii „Hotel Traian” din apropierea „Gării de Nord”, apoi încă un Hotel mai în lămina orașului, în Calea Victoriei, a căror prețuri crescând, I. P. Oașta ajuns, după războiu, de mai multe ori milionar. Bogăția însă nu l'a înstrăinat pe acest suflet răzător de Ardelean, dela viața simplă, cinstită și creștină. A rămas bunul Român creștin și dreptul soț. — Cunoscut de boală, s'a simțit atras de sufletul său spre locul nașterii și copilăriei sale în 7 August anul de față, a murit în vârstă de 72 de ani, și a fost îngropat în Sibiel, lângă sinagoga sa și fiu, mort în războiu de opt zile grele dela Mărășești. Lângă alte fapte de bine, a lăsat un milion de Lei ca să se facă școli de fete și băieți.

Când vedem spânul acestuia de muncă și frumoasa faptă care se încunună, — și ne gândim, de plădă, la „boerul” țigănesc, fost conducător de țară, care la moarte nu s'a lăsat decât la grajdurile sale de străpni, și nici un ban n'a lăsat pentru un scop nobil, — cum mai puțin admira pe omul simplu Oașta, cu cât mai

„boer” cu sufletul, decât boerul acela cu numele! Odihnească-l Dumnezeu pe credinciosul Oașta cu aleșii săi.

Zile mari pentru America.

M. Sa Regina Maria

A plecat din București spre Franța, pentru a călători la America. Ca trimis al guvernului printr-unsoțitorii M. S. Reginei, a plecat din Profesor Nicolae Petrescu. În 12 Oct. M. Sa Regina urcă pe vaporul „Lewiathan” mergând la New-York și de acolo la Washington, unde va fi primită în „Casa Albă”, reședința Președintelui Republicii. Aci M. Sa va sta 3 zile, apoi va merge la Seattle, la Expoziția în care se află „Casa Românească” cu lucrurile trimise de Maestărea Sa, — și de aci prin orașele cu Români mai mulți, — precum și prin celelalte în cari sunt lucruri vrednice de văzut.

Călătoria M. Sale va dura 2 luni și jumătate.

Cel cari am fost prin America și am văzut pe dragii noștri frați, ce bucurie au și ce parade frumoase știu face la venirea câte unui fruntaș al neamului, cum ei, cari peste săptămână poartă cu toții haina posomorită de muncitori, la astfel de zile își îmbracă și bărbații, dar mai ales femeile, mândrul lor costum național de acasă, flăcăii se fac „Gălușeri”, și toți au eșarpe tricolor peste pept și decorațiile Societăților lor culturale și de ajutor, — par că-i vedem cum acum, ca nici odată, vor ieși în calea prea vrednicilor noastre Regine cu tot ce au ei mai frumos și mai românesc, cu steaguri, cu eșarpe, cu coșurile lor cele mai frumoase, cu brațe pline de flori și mai ales cu inimă plină de iubire și de închinare, în calea scumpei și prea vrednicilor noastre Reginei.

Așa să-i lăsați! Căci, adevăr le spunem lor, că de pe vremea vechilor Domnii ale vechilor Voevozi români, n'au avut Țara românească și neamul românesc Domnița cu suflet mare și inimă plină de iubire și de milă pentru neam și țară, cum avem azi pe Maestărea Sa Regina Maria, pe care Dumnezeu poartă cu bine printru frații noștri din America și să-ni-o aducă votarea și să-ni-o aducă acasă și să-ni-o țină mulți ani!

Bravo!

— Banca „Intrăfăra Românilor.” —

La Botogani, vespăr nășă de jidan, în Moldova, se întințeză, din pomenia dlui deputat al „Ligii Creștine” Dr. Vasiliu urmat de mai mulți preoți, advocați, proprietari și economi (agricultori), o bancă nouă, începând cu capital (părtașie) de 2 milioane Lei, și nu de la impozitul unitat la Români creștini! Toate lucrurile sale vro a avea la temelie naționalizmul românesc.

Spor și izbândă să-i dea Dumnezeu!

Unele — altele.

Ciudățeni.

De curând la Reșița s'a dat Căilor Ferate Române cea dintâi locomotivă (mașină) fabricată în întregime în țară. E mare, puternică, arătătoare, par'că se ia la întrecere cu cele din țările vecine.

Din prilejul paradei cu care a fost dată în samă Căilor Ferate, s'a scos la iveală, că Fabricile dela Reșița pot face 80 de astfel de locomotive pe an. Dar, deși s'în stare de lucru de 2 ani, n'au primit încă dela Statul nostru comandă (cerere) pentru nici o locomotivă! Ministerul Comunicațiilor, le comandă pe toate, prin „mijloctorii” săi, în străinătate, unde le plătește mai scump... (Dar și rămâne ceva mai mult în palmuțele „mijloctoriilor”)...

Ortații din alageri

își cer plata slujbei.

— Înainte de deschiderea parlamentului. —

Mari și multe făgăduințe se vede că a făcut guvernul față de Sași și Unguri în ajunul alegerilor, pentru a-și asigura voturile lor. Când a fost la împlinire, se vede că ei însuși s'a îngrozit de câte are de dat. A dat ei ce a fost mai mărunț (și a dat mult în acest fel), dar cele mai groase, le-a lăsat mai napoi.

Acum conducătorii partidelor maghiar și săsesc, dau năvală asupra ministrilor, cerându-le și restul, grosul.

De curând d. Bucșan, secretar la interne, a fost printru Săcul să-i impace, cari își cer napoi păduri și pământuri ce li se luase în temelul Legii și se dase Românilor ori statului. A cum ia le napoi și le dă Ungurilor țară.

Zilele trecute oșolite de Sași a fost la d. Goga, incheetorii „invoellor” cu minoritarii, și i-au cerut vorbă aleasă: del, un dat, ce ai promis? Că vrem să o știm înalate de deschiderea parlamentului. Și fiindcă cererile cele mai multe sunt privitor la Școlile săsești de tot felul (ajutoare, înopiere de moșii și păduri expropriate, loc cât mai puțin limbii românești în școlile lor, și altele), d. Goga l'a îmbornat că va face cât va putea mai mult pentru dămnescilor, dar să steie puțin până se vede d. Ministru al Școlilor, Petrovici, care va veni la București cât mai curând.

Va ieși el la iveală prețni acestel țargușel.

Satele vrednice

pornesc de sine lupta de apărare!

— Hotărîrea dela Nimăești. —

Un prețiu al foil noastre ne trimite numărul dela 6 Septembrie al Ziarului „Uj Kelet” din Cluj, în care aflăm următorul articol mult grăitor:

Conziliul comunal al unei comune din Bihor, a izgonit din ea oficioșii pe jidanul satului.

„Propaganda (propovăduirea) cea fără frâu antisemită (contra evreilor), strămtorată încet-încet din orașele mari, s'a retras, pe căi subpământene, în sate din cele ce cad mai departe de scaunele deregătorilor, — unde micii crai fac încercări de tot serioase de a intra în învățăturile „sociologice” ale pamfletelor (scrierilor flecare) antisemite.

„Crucea cărligată (svatică) care la orașe și-a scris semnul ei grăitor numai pe ziduri, — în sate de cele dela spatele lui Dumnezeu s'a înfipt în căpăținile oamenilor și a pornit la fapte revoltătoare!

„Aceste sate mici, unde mâna deregătorilor nu ajunge destul de repede, sunt adevărat pat cald al antisemitizmului și amărăsc fiecare clipă a jidanului neapărat, ajuns pe mâinile lor, punând la cale adevărată vluătoare împotriva lui, volind să-l lovească din gură bucătura de pâine...

„În satul Nimăești de lângă Beiuș (jud. Bihor), sfatul comunal a hotărît, ca pe jidanul satului Reinitz, al cărui singurul păcat e acela, că vrea să-și câștige pâne sieși și familiei, îl alungă din sat!” — Și arată ce scrisoare oficioasă l'a trimis primăria, prigonitul domn Reinitz. Istă-o (luată tot din „Kelet Uj-ág”):

Negustorului Reinitz în Nimăești.

Sfatușelii comunali, în înțelegere cu locuitorii, în ședința (adunarea) din 25 Iulie, nu și-au dat voie ca dă să te așezi în satul nostru. Cu toate că în aceeași zi și-a adus la cunoștință hotărîrea sfatului sătesc, totuși te-ai așezat în comună, și nu ai părăsit-o în cele 8 zile ce s'au dat ca termen!

De nou și pe urmă te provocăm, ca, în timp de două zile să părăsești comuna, căci la din potrivă, ne vom folosi de forță (de putere) și te vom scoate până afară din hotarul comunei, în așa fel, cum nu și-a prea plăcea dumitale.

Pentru bună știință și liniștire, îți arătăm mai jos pricinile

pentru cari nu putem suferi ca să te așezi între noi:

Comuna noastră e comună românească, și încă din vremile, când numai cu mari jertfe a putut scoate din staul său rămășițele păgâne ce sugeau pe locuitorii, — a hotărît odată pentru totdeauna, că nu mai primește în comună nici un străin, fie el de orice neam ori religie. Cu atât mai vârtos, că în orașul Beiuș din nemijlocită apropiere, găsim toate cele ce ne trebuiesc. E vădit dar, că dacă an strein cu astfel de ocupațiune (meserie, deprindere) vrea să se așeze între noi, o face cu gând de a ne sparge înfățișarea noastră națională.

„Comuna își are crișma și prăvălia (bolta) sa, care îi aduce un venit curat anual, — nu poate dar suferi, nici chiar unui Român, — ca prin deschiderea unei alte prăvălii, venitul ei să fie scurtat. Cu atât mai puțin va îngădui asta unui Jidan, care va avea să treacă din România mare în cel mai scurt timp în țara lui!

Pentru aceasta și pentru alte cuvinte, te provocăm (recercăm) să părăsești comuna, să nu ne așiji locuitorii, căci pentru urmări nu luăm răspundere!

Nimăești, 1 August 1926.

Ștefan Dingo
Brad George
conziliieri.

Clef Gavril
primar.

Ne spunem așa de mult această hotărîre a primăriei din Nimăești, — ca și scrisorile gazetei „Uj Kelet” (foale scrisă ungară, dar curat evrească). Evreii dela „Uj Kelet”, spun cu o mustră de „nevinovați”, că „singurul păcat al lui Reinitz e, că... vrea să-și câștige și el pânea pentru sine și familia sa, și oamenii acela „dela spatele lui Dzen”, a-decă întințeză acela de Valah, la care n'a străbătut lumina „democrației” și a „libertății desăvârșite” și a „drepturilor omului”, îl lovesc pânea din gură... Și așteaptă ca cetătorii săi să se aprindă, Europa să se încrunte de așa „neleguire” a unor proști de Valah! În acest fel de a tilcui faptele, se oglindește întreaga obrăncie a scrișatului Jidovesc.

Cum a-decă? Românii vor să lovească pânea din gura Evreului? Dar scrisoarea primăriei spune limpede, cu încălțurii de oameni cu răspundere, că comuna lor are crișma sa și prăvălia

... care îl sunt izvorul de venit. — și Jidanul se îmbulzește în sat — se să se el pînca din țara românească, — și tot foala îndovescă scrie că satul e păcătos și „la scoatele lui Dzeu“! Dă-ne, Doamne, multe sate ca satul Nimăștii de lângă Beiuș, — și atunci poporul român ar ajunge fericit în România!

(Rugăm pe ceilorli din Nimăștii să ne scrie: Plecat'a Jidanul de acolo ori e și azi în sat? și dacă da, vînde el beuturii ori ba? și dacă da: derogatoriile financiare n'au avut încă nici un câvânt pentru acest viitor cu puterea acolo unde lumea nu-l vrea?)

Din viața Partidelor.

Congresul Național și cel Tărănesc.

Aiât Partidul Național, cât și cel Tărănesc, au conchemat pe ziua de Duminică, 10 Octobrie, la București, Congre-sele lor, fiecare deosebit, — pen-tru ca și aceea, ca Mare Sfat al Partidelor, să lea știre și să dea înțărare hotărârii luate de Comi-tetele Conducătoare, de a uni cele 2 partide într'unul singur, zis Național-Tărănesc.

Iau parte: Membrii Comite-tului Conducător, apoi deputații și senatorii de azi ai Partidului, și Solii aleși de către organiza-țiile județene: atâta, câți depu-țați are județul drept să aleagă.

Hotărârea, așa crede toată lu-mea, se va lua negreșit, și în-tr'un Sfat și în celalalt, pentru unire.

Glăsurile de împotrivire vor fi mai puțin și nu vor fi luate în seamă și unirea se va face.

Gazetele credincioase Parti-dului Național scriu vesele des-pre acest fapt, căruia îi dau în-sămănătate mare, spunând că el pune piatră unghiulară unei noi îndrumări a politicii românești, pornindu-o pe drumuri mai de-mocratice, mai plecate cu ure-chea spre popor.

Să dea Dzeu să fie așa, și să lasă lucru bun pentru neam și țară din această unire! I-o dorim din toată inima.

Dar, — este un dar...

Mulți dintre chiar fruntașii partidelor ce se unesc, ai amân-durora, sunt foarte neîncredători că se face bine ce se face, — și ștau fără voe de o parte ori se vor și desface din trupul vechinului lor partid. Se vede că asta o știu dinainte chiar capii partidului național, căci d. Valda a spus, de curând, vorbind des-pre urmările acestei uniri, următoarele:

„Dacă ne vor părăsi vre-o 200 de intelectuali (căr-turari de seamă), nu ne zgu-duc. Rămâne cu noi mulțimea poporului (masselă)“...

Se vede că în socotile dăn-șilor s'au și împăcat cu gândul că se va desface un însemnat număr de cărturari. Alt rând se desfăcă din prilejul venirii Ave-rescanilor la guvern, trecând la această cu cel 3 miniștri în frunte.

Cel din rândul trecut s'au despărțit, năcăjiți că Partidul n'a fost condus așa ca să ajungă la guvern, — cei de acum se des-part tot cam pentru același lu-cru. El spun că și această unire a partidului național cu Tără-niștii, cari au la spate și azi pe „Față Neagră“, pe C. Stere, îl îndepărtează de venirea la putere, în loc să-l apropie. De aceea unii, zătul de „opozitie“ (impotri-

vine), își caută alte cărări pentru politica lor viitoare.

Nu știm ce-o fi. Vedem că lasuși fletirea, care ar ar trebui să însoțească un pas așa de mare, ca unirea celor două par-tide, prin ce ele ajung a fi în-dolt de țară, — lipsește și pe-o parte și pe alta.

Vom da samă cum au mers lucrurile în Sfatările mari ale unirii.

Neamurile lui Marmorosch...

Și prin mearta sa „Marele Rabbi“ a înșelat zdravăn Româniul — Fără perchele!

Ziarul „Birajloța“ din Cluj, în a cărei redacție au mai ră-mas suflete ce nu și pot sufoca glasul inimii de dragul puterii, — scoate la iveală în numărul său de Duminică 3 Oct. următorul fapt grozav:

Zilele trecute într'un orășel românesc (adecă din România, dar românesc n'o prea fi el) dela granița spre Polonia, a mur-it un Rabbi (popă îndovesc) care era tare iubit de păstorii săi.

La moartea lui, credincioșii săi au făcut un plan plin de vic-leșug: să facă el paradă mare în jurul îngropării lui Rabbi, și fiindcă el era iubit de evreime sub Unguri până departe, au ce-rut guvernului să dea voc evrei-lor din Polonia cari cunoșteau pe acest Rabbi, să vie la îngro-păciunea lui. Să le dea bilete de trecere a hotarului pe 2-3 zile, până după îngropare.

Și guvernul — cum să nu le dea Hop, granița s'a des-chis larg! Și au venit, spune zia-rul din Cluj, multe miș de e-vrei din Polonia la îngropare...

„Numai că, odată evlavioasa slujbă sfârșită, noi unul din cei ce primiseră invitate să treacă hotarul nostru pen-tru a lua parte la înmor-mântare, — nu s'a mai întors acasă!“

Și iaca Rabbi-leben și prin moartea sa, cu cel din jurul său, a tras o înșelăciune strașnică stăpânirii românești, — făcân-du-o să deschidă porțile Cănaaului pentru încă câteva mil de jidan, cari dincolo poate e-rau perituri de foame...

Cei ce aveți poame

vedeți că veți fi înșelați cu vînzarea lor — din pom.

Ne spunea zilele astea un domn: În vara asta nu ne-a mai adus nime mere de vînzare la băile din Geogial de jos la care am stat eu. Ne spunea oamenii: „Lă-am vîndut din pom“, cu 75 Lei „literul“ (măsura de 20 litri).

Și îi se părea oamenilor că le-au vîndut foarte bine.

Ne pare rău că n'am fost în-știntăți mai din vreme despre acest lucru, căci dădeam la timp frașilor noștri țărani un sfat ce le era de folos. Ei trebuie să știe, că nu au vîndut „foarte bine“ merele din pom cu 75 Lei. Căci iacă ce ne-a spus un vînzător pătînit anul trecut, un învătător din jurul Orăștiei, care și el își vînduse merele așa „din pom“ și — s'a fript. Iaca cum:

Omul și a vîndut din pom toate merele, cu preț mai bun de cum se cîntar pe piștă. În contractul întocmit de Evreul cumpărător (și totată ce e vorba de țîng între un Evreu și un Ro-mân, să știi că stă față 'n față înșelăciunea cu bună cre-dința nepățitului), — acela puse: Dă îmi culegi merele la vreme, când sunt coapte și mi le țîi, fără drept a vinde cuiva din ele, că eu vin și le plătesc și încarc. Și a dat arvună.

N'a pus însă în Contract, și nu a pus a nume, când vine să le încarce? Și Româniul n'a știut spune: Eu te vestesc când le culegi, și tu vii în 4-5 zile, cel mult într'o săptămână, și le duci!

Și aci stă înșelăciunea. Omul și-a cules merele cu grijă, le-a pus frumos de-o parte, — dar cumpărătorul n'a venit să le ducă, decăt după vre-o 6 săp-tămâni!

Acum tot omul cu pomi știe, că din merele culesse, în timp de 5-6 săptămâni putrezesc cam a 4 a parte, iar altele pe atâtea capătă pete prevestitoare de pu-trezire. Cumpărătorul hiclean, de aceea n'a venit să le ducă îndată după cules, că atunci el le plă-tea pe toate, dar venind după 5-6 săptămâni, cele putrede le a respins, ba și pe cele cu pete mai vădite, — și omul abia a luat 60 la sută (ori nici atîta) din cât ar fi luat dacă căpăta banii la cules! Pe mere de 1000 de Lei la culegere, a că-pătat 600 mai tîrziu.

Cei-ce aveți contracte de a-celea viclene încheiate asupra merelor, — dacă nu le-ați cules încă, *doți de știre cumpărăto-rului „din pom“, că atunci și atunci le culegeți, să vie în 4-5 zile să le ducă, căci altfel îl fa-ceți pe el răspunzător pentru urmări!* — Iar dacă le aveți culesse și el nu mai vine să le încarce, *scrieți-i îndată, re-comandat, punându-i termen la care să-și ducă merele și l faceți răspunzător de urmări, de mai întîrzie!*

Că altfel le ați vîndut prost de tot cu acel preț. La a-decă abia veți căpăta jumătate din banii pe cari ați socotit că-i veți căpăta!

Și înșefi minte acest sfat pen-tru anii viitorii!

SCRISORI

— Din Dobroș. —

Dle Redactor. Comuna noastră Dobroș, fiind de pro-topopiatal Halmagiului, e o com-ună de 60 numere, cu oameni de treabă, cari tare își doresc o conducere bună, o păstorire caldă, — și, durere, n'o avem. N'avem preot de mulți ani. Suntem lă-sași în administrarea dîi preot din Rîșcauș, care însă abia poate veni și în satul nostru la 4-5 săptămâni odată. Cam o dată pe lună. Ce poate el face când se vede cu poporul odată pe lună? Câte nevoi sufletiești nu sunt într'un popor, și el n'are cu cină le împărțăși n'are la cine-și căuta mîngăierea, sfatul, vorba bună. E mare păcăz acesta pe un sat. El e ca o turmă pă-răită, care se risipește în toate părțile. Așa și turmulă noastră începe a fi băntuită de rele su-fietesti, începe a prinde în ea ră-tăcirea „sectelor“ nouă, căci pro-roci mincinoși se găsesc și se fac rătăciți și pe la noi, de sa-mănă sămănța cea rea. Și prin-tre oamenii lăsați de capul lor,

șor se găsește câte-au sfătoș-care își zice: Iacă prilej de a mă face cu „conducător“... Și se dă cu rătăciții, ca să fie el „capul“ celor ce îl vor urma în „calea mântuirii“ lui.

Atragem înarea aminte a Con-zistorului din Arad asupra ace-s-tel lipsă sufletiești a comunei noas-tre, rugându-l să vadă să-i dea alt ajutor sufletesc, altă purtare de grijă. Avem în com. Obârșă un preot care ar putea veni la 3 săptămâni macar, uneori și la două, — dar acestuia îl face nă-caz crâșnicul de aici, care e și crăgmar și căruia se vede că-i mai place să vadă preot cât mai puțin, să vadă preot cât mai rar printre oameni. Conzistorul să facă rîndulă, că așa nu e bine, poporul suferă prea mult suflet-tește și dă napoi, în loc să dea înainte. Dreptoredincios.

O mare umilire.

Un deputat Evreu poruncește unui Ministru și acela rușinează pe un brav profesor Universitar român!

Ziarul „Universul“ dela 4 Oc-tombrie, are următoarea știre din Cernăuți (Bucovina):

Într'o comisie de bacalau-reat (de examinare a tinerilor cari au sîrșit Liceul și trebuie să dea examenul cel mare zis „matura“ sau „bacalauriat“, pen-tru a putea trece în Universităț), a fost numit președinte și exa-minător un profesor de filosofie dela Universitatea din Cernăuș, bărbat cunoscut cu mare nume de învățat, cu cărți scrise din știința sa, cari au fost socotite ca foarte însemnate chiar de în-vățășii din alte țări ale Apusului.

În presajma examenului, s'a ținut în Cernăuș un sfat al De-puțașilor Bucovinei, fiind de față și Ministrul Bucovinei, dl Dori Popovici.

Printre altele, în acel sfat s'a ridicat deputatul jidan Moritz Ebner, ales pe lista guvernului, așadar „stălp de partid“ al gu-vernului Averescu, — și a „pro-tesstat“ (a ridicat cuvînt de nemulțumire) împotriva numirii aceluia profesor ca președinte al Comisiei de examinare la bacalaurat. Pricina nemulțumirii lui a arătat'o a fi aceea, că profes-orul e membru al „Ligii Apă-rării Naționale Creștine“. Și ca atare, a cutezat evreul a spune, și, dacă a făcut jurămînt de cre-dință „Ligii Creștine“, o să-și caice jurămîntul de profesor, — și nu va fi drept judecător...

Lumea a rămas mirată de pă-șirea deputatului evreu, totuși nu s'a aflat nici unul printre depu-țașii români (averescani, așadar într'un partid cu Evreul) care să-și ridice cuvîntul întru apă-rarea profesorului universitar, nici „ministrii“ Dori, ci toți au tăcut cap plecat...

Ca mîne jupănuil s'a dus la Inspectoratul Școlar din Cernăuș cerând înlăturarea profesorului din Comisie!

Lumea un l'a luat în seamă. Se părea că e o săltare a „di-potatului“ ca să se arate „mare apărător“ al alegătorilor săi, și cererea nici nu l'a fost lăsată în sus.

Dar necrezatul, — s'a întam-plat! Pe când examenul de ba-calaurat era în curs, probele de scria gata, — și ca mîne să înceapă ascultările cu graul, — iacă trăzește o telegramă straș-nică din București dela Minis-terul Școlilor, prin care profeso-rului neplăcut deputatului Evreu,

se iă dreptul de a examina și se numește altul în locul lui!

Ne arde obrazul de rușine, dînd această știre... Ea e dovada cea mai izbitoră chiar și pentru cel-ce știa să fie „ingăduitor“ cu Evreii și să se supere pe noi că vorbim „prea mult“ despre Evrei, — că suntem în jugul lor cel greu! Miniștrii noștri, — a-proxpe toți, — sunt unelte în mîinile lor. Nenorocitul de „Dori Popovici“ și Bacovinei, e o ju-cărie a lor, — val de interesele românești încăpute pe apărarea lui! Ministrul Școlilor Petrovici e jidovit de tot, face cu el Warm-brand (senator averescan) din Iași, ce vrea. Octavian Goga se uită printre degete și țese, căci e dulce puterea; Averescu nici nu le mai știe pe toate, — cela-lăși au fiecare câte o „sfăcere“ în care Jidanii le slujesc de „mă-nușă“, ca să-și acopere mîna cu care fac păcatul...

Urmările — iată-le! Un Jidan și se mestecă în treburile școlii și tu, nenorocit guvern, împlinești și cele mai jignitoare din po-runcile lui...

A cutezat Evreul să spună despre învățatul român că „își va călca jurămîntul“ și nu va fi drept. Asta o spunea puce-zînd dela sine, dela Evreii! Ei au o „sărbătoare“ în fiecare an, căd Rabbiul le dau deslegare de jurămînt, *putînd ei să joare strămb ort-ce împotriva creștinilor*, căci „leheva“, Damnezeul lor, le lărtă, pentru că au făcut'o în „folosul“, în „căștigul“ neamului lor! Și jupău Ebner crede că și un creștin poate fi în felul acesta mișel, cum e jidanul!

Și s'a temut de judecata dreaptă a profesorului membru în „Liga Creștină“, — pentru-că erau mulți jidani înștintăși la exa-men și ei știu că de acest profes-or nu se pot „aprozia“ pen-tru a l face să-se uite printre degete la neștiința aceluia, dîndu-le Cărtificate bune... Și le trebuia altul, care nu e drept ca cel din „Liga Creștină“, — Și gu-vernul îl l'a dat!

Până când le-om putea îndura, Doamne, acestea toate?

O urită răzbuflare politică.

— Din Turda. —

Dle Redactori! Vă arătăm un caz de respingătoare răzbu-nare politică a guvernului Ave-rescu. Profesorul I. Mocanu, cu pregătire regulată universi-tară, a primit post de profesor la Liceul din Turda. Aci s'a că-sătorit luîndu-și de soție pe o profesoară dela Școala de fete, al cărei părinți sunt de aci din Turda. În felul acesta, tinerul profesor, bălat de țărani crescut la școala cu împrumuturi din bănci, — căci părinții nu i pu-teau da cât îl lipsea, — avea nădejde să croșe ceva, doar și-a plăit datorită făcută cu învăță-tora și s'a ajunsă mîne poimîne la o viață mai omenească, la ceva prindere, la care un profes-or par'că e blăstămat a nu putea ajunge.

Cine e omul cu inimă de hlenă care să pizmălescă pe un profesor, un slujitor al Culturii neamului, pentru-că își întoc-mește viața așa fel, ca să poată duce un train cât de cât înalt și să ajungă chiar la oarecare croșare și bunăstare?

Cine? Sunt... deregătorii statului, slugile guver-nului și — oamenii din Ministerul Școlilor! Oamenii cari ar trebui să fie ocrotitorii și apărătorii drijii ai profesorilor, — acela se prefac la

melte de prigonire și tulburare a vieții lor!

Profesorul I. Mocanu e cunoscut obștii românești încă de pe când era student universitar la Cluj. Era printe cei dinți ai...

Ajungând profesor, om de caracter, nu și-a părăsit vechea credință, ci a rămas și astăzi departe propovăduitor al creștinismului...

Venită Averescanli la putere. Aceștia apoi își fac de cap, — poate fiindcă au între ei pe d. Goga, cel aplaudat și de dl. I. Mocanu...

În vremea alegerilor, fiindcă candidase pe lista „Ligii Creștine”, l-au scos din slujbă dela Alceu cu o lună înainte de încheierea anului...

Și e d. Mocanu profesor de fizico-chimice, din cari țara nu are decât foarte puțini!

Sunt stări răgnoase, cari arată că guvernul de azi duce în crurile înapoi, spre sălbătăcirea moravurilor politice...

NOUȚĂȚI

Metropolitul Blajului, greu bolnav. Cu multă părere de rău am aflat după încheierea anmăratul trecut, că I. P. S. Metropolit al Blajului Dr. V. Suciu...

rămăs dureros atinsă de neașteptata veste, căci înalt Preasfințitul e bărbat încă tiner, de 53 ani, și era știut volnic, sănătos...

Expoziție de vite la Homorod (pe Târnavă) s'a ținut Duminica trecută și a fost foarte reușită. Mulțime de țărani și-au expus animalele lor.

„Reunirea Meseriașilor Români din Orăștie” invită la Petrecerea de culesul viilor care va avea loc Duminică, la 10 Octombrie 1926...

Cu drept cuvânt se ridică plângerii împotriva scumpirilor din cale afară, a biletelor de călătorie pe Căile ferate.

Căci ce e asta: Clasa a 4-a? E grozavă: Vagon de vite, în care se pun niște bănci. N'are trepte. N'are sobă de încălzit...

Dacă guvernul chiar vrea să facă ușurare păturilor sărace, să fi lăsat la clasa a 3 a prețurile necurate sau să le dea și celor din clasa a 4 a vagoane cât de cât mai omenește întocmite.

Hoși în Mănăstire. În Mănăstirea „Căldărușani” din apropierea de Bacău, mănăstire veștită, loc de retragere pentru Arhierul bătrân și alte suflete doritoare de pace...

Zilele trecute răsfățatori, rămasi neconștienți, au intrat sara în biserică Mănăstirii și au furat toate acele saibe scampe și alte lucruri de preț...

Ciocnire grozavă pe calea ferată. La 1 Octombrie s'a întâmplat iară o sângeroasă ciocnire între 2 trenuri în gara Coșofănești, aproape de Craiova.

Băile „Birtler” din Orăștie, cu începere dela 7 Octombrie, sunt deschise. Băile de vand în fiecare Joi, Vineri, Sâmbătă...

Răutate animalică. În noaptea de 2 Oct. cantonierul (păzitorul de linie ferată) din apropierea podului peste râul Scurta, cercetându-și linia...

Dorința maimuței de a fi și ea un sferi de cias — casieră în gară!.. Cetim prin fol o întâmplare singură în felul ei...

ei dacă nu vin ei la ea! Lumea nu s'a mai speriat, a stat și a luat biletele, mai ales că maimuța le dădea și bani pe lângă bilet.

Gabinetul dentar al Dșoarei Elsa Alvinczy, este iară deschis cu ziua de 4 Octombrie a. c.

Șlep scufundat în Prut. Rîul Prut ce desparte România de Rusia, fiind destul de mare, a fost făcut ca să poată intra pe el în sus mici vapoare...

Zilele trecut un șlep de aceste cobora pe Prut în jos, s'a scufundat. Și erau pe el 23 vagoane de orz, care s'a potopit tot.

Ciocnire pe Dunare, cu moarte de oameni. În 20 Sept. o barcă (lantre) ce ducea trei soldați grăniceri dela Turnu Măgurele în sus pe Dunare...

Oglinda celor buni

dar și a celor slabi. „Cartea abonamentelor” în care sunt scriși cei ce țin foile, e ca o oglindă, în care se văd oamenii cu bună rinduire și oameni tandăloși...

Acum, la oprirea foilor pentru cei ce n'au trimis încă plata pentru ele pe jumătatea a doua, vedem pe unii, că nu trimit banii decât totdeauna după ce le-au oprit foile.

Rugăm din acest prilej pe cinstiții noștri cetitori cari capătă întâmplare de oprire, — să nu lase să-i găsim în șirul acelor păgubitori ai foilor.

turat 1800 de înștiințări de oprire. Ia 1800 de abonați datorți cu câtă 37 Lei 50, — socotii cât face la olandă? Tre-o 70 000 Lei!

Cel ce nu vrea să mai țină aceste fol, să aibă bunătate a-și plăti restanța, ca să-i avem în oglinda abonaților ca oameni de omenie.

Sămănătorii de lumină

și de credință mântuitoare.

Frumoasa scrisoare a unei dșoare învătătoare din Bucovina.

Dintr'o comună din Bucovina (județul Storoieneș), am primit dela o dșoară învătătoare 11 abonamente de probă, pentru 11 cetitori buni din acel sat.

„Onor. Administrația foii. Vă trimit 337 Lei 50 bani pentru 11 abonați „de probă”, cum le ziceți d-voastre.

„De atunci văd și urmăresc lucrurile cu totul cu alții ochi. Și urmăresc cu plăcere foala D-voastră, care e mînnată ca limbă poporală, înțeleasă de toți, și care tâlcuește și face să fie înțelese ușor și drept...

Un însuflețit sămănător de lumină este d. Arteniș Istrate dela Conservatorul din Cluj, care ne-a trimis 13 abonați noi, pe an, din jurul Clujului.

Ce frumoș suflet grăește din șirele de mai sus! Neamul românesc ar avea cel mai strălucit viitor, dacă în fiecare sat am avea 2-3 suflete alete, ca al acestei luminate Bucovince...

Un însuflețit sămănător de lumină este d. Arteniș Istrate dela Conservatorul din Cluj, care ne-a trimis 13 abonați noi, pe an, din jurul Clujului.

Il mulțumim călduros. Numeroși alții ne-au trimis câte 2-3-5 abonați. Li vom publica în numărul viitor pe toți.

Pățania Rusului

care nu știa ce e prin stațiile conduse de „tovarăși”.

— O poveste adevărată — acolo, dar care, durere, se potrivește uneori cât de bine și pe alurea...

Tovarășul Ermiil Fedotov se gândește:

— Că ce să mai vând eu aici peștele? Iată, Moscova nu e departe! Acolo voi lua poate de trei ori mai mult!

Nu-l credeau. Până să l duca acolo, până să...

Dar Ermil Fedotov nu se lasă, el a scotit bine: cel puțin preț adolt la Moscova.

— Azi peștele e aici, mâne la Moscova.

S'a hotărât.

Se pune Ermil însuși pe treabă; așază peștele în coș, îl coase, pune pecetea pentru o mai mare întărire, și — drept la gară! Pe drum hamaiul (lucrătorul de încărcare) îl oprește și îl întreabă:

— Il dați la tren?

— Da.

— Eu aș putea... Pentru 50 ruble îndată va fi încărcat.

— Aș! Pentru 50 ruble îl duc eu singur... Ce tot vorbești?

— Dacă vrei. Halde, că fac cu 45! Mai târziu te vei căi...

Ermil nici nu vrea să asculte. Ce, să-l dea tot câștigul? A-tăta rău.

La gară Ermil așază coșul la cântar, îl cântăresc. După ce capătă recipisa i-se spune:

— Peste o săptămână îl încarcăm.

— Cum așa?

— Avem cărașurile statului, vagoanele sunt cuprinse...

— Dar până într'o săptămână se împate peștele!

— A-ha... care va să zică marfa d-voastră este supusă stricăciunii. Ea ar putea să fie trimisă în afară de rind, dar pentru aceasta trebuie întărire dela mai mari. Duce-ți-vă acolo, în casa căla; acolo vă vor îndruma.

Sé duce Ermil în clădirea arătată și se roagă:

— E nevoie de învoirea d-voastră să se încarce peștele care este o marfă supusă stricăciunii.

Un tovarăș tinăr îl răspunde:

— Mai naște dădeam astfel de învoiri, dar acum numai șeful gărei poate hotărî.

— Păi pe mine de acolo m'au trimis aici.

Tovarășul se gândi puțin și zise:

— Eu nu pot... Aici la masa aceasta lucrează o tovarășe... Ea vă va îndruma, dar acum nu-l aicea, — veniți mâne!

Ce să facă. Vine Ermil a 2-a zi și găsește pe tovarășa cetind o carte. Il arată cum stă toată treaba.

Tovarășă cercetează chitanța, se gândește puțin, se mai uită prin felurile cărți, mai deschide un caet (o cărticică) și spune:

— Nu avem încă îndrumări pentru astfel de întâmplări. Adresați-vă Upravdelaini — la dreapta pe sală (pe gang) a doua ușă. Numai că ei chiar acum lipsește, — veniți mâne.

Ce să facă bietul Ermil? Dă fuga la gară:

— Tot mereu mâne și mâne! Ni se prăpădește marfa!

Cel dela gară îl zice:

— Asta nu ne privește pe noi!

Nu are încotro. Trece și ziua aceasta. Și adevărat că Upravdelain (Șeful serviciului) este acolo la dreapta, așa a doua. El este așa de prietenos.

— Luați loc, vă rog!

Și după ce-l ascultă pe Ermil, îl spune:

— Se poate... Dar tovarășul care face aceste lucrări, are lucrul... Veniți mâne.

Înima lui Ermil se face cât pucele.

— Dar mi se strică peștele!

— Iertați... Eu nu vă pot face nimic.

Ermil nu a mai dormit toată noaptea. Se duce și găsește tovarășul de care atârna totul. Să el și-l arată lucrul din fir în păr.

— Dar ce naiba fac oamenii aceștia? Li s'a mai spus că nu este nevoie de nici o învoire. Le voi spune-o la telefon.

Intinde tovarășul mâna, la telefonul, dar aceasta — e stricat.

— Așteptați, vă voi da o scrisoare.

Se așază Ermil pe un scaun de afară și așteaptă, dar nimeni nu-l dă nici un fel de scrisoare. Se duce iară la „tovarăș”.

— Ce se face cu treaba mea?

Dar tovarășul se supără:

— Ce, d-ta ești tot aici?

Și strigă unul băceș cu pantaloni scurți:

— Scrieți, că nu este nevoie de învoire!

Se duce Ermil din nou la gară, dar magazia este închisă. Sunt orele 4.

— Veniți mâne!

— La naiba — se gândește Ermil — de data acesta va fi de bună seamă încărcat! S'a cam împuțit o leacă, dar acolo îl dau cu preț mai mic la cooperativă.

Se duce a doua zi de dimineață.

— Iată porunca în scris. Încercați să vedeți, peștele, mai repede!

După ce-l cetesc scrisoarea:

— Hm, da... Trebuie să plătiți magazinul (că a stat în magazie).

Ermil plătește.

— Iar acum scrieți cele de lipsă în fracht (scrisoarea de trăsără).

El cere fracht în dreapta, în stânga.

— Vedeți, ni s'au sfârșit chiar tipăriturile de fracht. Veniți pește o săptămână; până atunci vom tipări altele noi!

Ermil nu mai poate îndura. Se supără și începe a sudui.

Dar se supără și slujbașii:

— Noi îi spunem cu binele, dar dacă mai strigi?, — îi încheiem proces verbal (protocol) că ne-al vătămât în slajbă!

Și îl asvârțără pe Ermil din gară.

El se așază pe marginea drumului de lângă gară și se gândește ce să facă. Să mai aștepte încă o săptămână — peștele se duce dracului; să ia peștele în-napoi, rîde lumea de el! Ce să facă?

Trece hamaiul, care se imbiase să încarce peștele în tren și, răsând:

— Ei, cum stă treaba?

Ermil îl spune păsul.

— Încarcă-l dacă poți, mă învoiesc la ori-ce, se roagă el de hamai.

— Ei, acum — răspunde hamaiul — nu mai pot mai puțin ca o sută, dar pentru dumneata o fac și pe prețul vechiu!

Se duc la gară.

— Unde este peștele?

— L'am dat la magazie.

Se duc la magazie.

— Peștele? — întreabă cel de acolo, ca și când nici n'ar fi fost pe-acolo așa ceva!

Au mai chemat pe unul. El fămurește:

— A, peștele acela împuțit? L-am aruncat eri, că era stricat rău de tot. Dar am încheiat procesul verbal (am făcut despre asta protocol) cu stampilă (pecetea) în regulă!

Din rusește de V. Hr. (După „Universul”).

N'o fi chiar așa pe alurea, — dar nici mare deoseblire... Val de lumea de azi...

Casă cu crîșmă

e de vânzare în Orăștie, Str. Timarilor 6. Se vinde cu aranjamentul de crîșmă cu tot. E și prăvălie, cu aranjamentul ei. Este și cuartir pentru proprietar. Două curți. Pivniță în beton. Grădină. (887) 1-2 Informațiuni în caz.

Nr. 1114-926.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală, că în ziua de 28 Noembrie 1926, la 2 ore p. m. în cancelaria notarială din Săsciori, jud. Alba, plasa Sebeș, se va da prin licitație publică minuendă, cu oferte închise, conform art. 72-83 a legii cont. publice, construirea din nou a merii de apă comunală, aceluia ofertant, care prin folosința pe mai puțin ani a acestei mori, precum și prin folosința morii a doua, proprietatea comunei, care e în funcțiune și în stare bună, se deobligă, conform planului și devizului aprobat, a construi moara.

Prețul strigării se statorește: folosința pe timp de 14 ani a morilor susamintite din 1 Ianuarie 1927 începând.

Amaterii cari vor lua parte la licitațiune, vor depune pe lângă ofertă, și garanța provizorie de 15% în numerar sau efecte publice.

Planul tehnic, devizul, condițiunile generale de licitație, se pot vedea zilnic în orele oficioase la această primărie.

Săsciori, la 26 Septembrie 1926. (890) 1-1

I, Petru primar. Augustin Bărsan notar cerc.

Nr. 762-1926 adm.

Publicațiune.

Primăria comunei Șibișelul vechiu dă în arandă dreptul de adunat vamă la moara comunală cu două petri pe timp de 3 ani, adică dela 1 Ianuarie 1927 până la 31 Decembrie 1929 prin licitație publică conform art. 72-84 din legea contab. publice.

Licitațiunea se va ținea în ziua de 14 Oct. 1926 orele 10 a. m. la primăria comunală Șibișelul-vechiu, cu oferte închise și sigilate.

Ofertele au a se înainta până la 3 Oct. 1926 orele 10 a. m. oficialului notarial, cele sosite mai târziu nu se vor lua în considerare.

Doritorii concurenți au a depune un vadiu de 10% în bani gata sau hârtii de valoare acceptabile, care se vor depune împreună cu oferta.

Prețul strigării este de 30,000 Lei.

Condițiunile se pot vedea în oficiul notariatului Căstău în orele oficioase.

Șibișel, la 23 Sept. 1926. (889) 1-1 Primăria.

VESTIRE

— Pentru prietenii acestor foi. —

Ca și în anii trecuți, așa și în anul de față, „Liberatea” dă prilej cetitorilor buni din popor, de a o avea în cele din urmă 3 luni ale anului, de probă, cu preț scăzut.

Dela 1 Octobru, până la Anul-nou (lunile Octombrie, Novembre și Decembre), imbiema aceste foi, în loc de 37 Lei 50 bani, cât e prețul lor pe 3 luni, — cu numai **30 Lei**, — celor ce nu le au și vor să le aibă de probă.

Tărănoă

mare meșteră în țesut de port național ca la Câmpu-Lung (Argeș), — caută loc în un atelier de țesătorie. (0) 2-2

Nr. 763-1926 adm.

Publicațiune.

Primăria comunei Căstău dă în arandă dreptul de adunat vamă la moara comunală cu două petri, pe timp de un an, adică dela 1 Ianuarie 1927 până la 31 Decembrie 1927, prin licitație publică conform art. 72-84 din legea contab. publice.

Licitațiunea se va ținea în ziua de 8 Octombrie 1926 orele 3 p. m. la primăria comunală Căstău, cu oferte închise și sigilate.

Ofertele au a se înainta până la 6 Oct. 1926 orele 10 a. m. oficiului notarial, cele sosite mai târziu nu se vor lua în considerare.

Doritorii concurenți au a depune un vadiu de 10% în bani gata sau hârtii de valoare acceptabile, cari se vor depune împreună cu oferta.

Prețul strigării este de Lei 35,000.—

Condițiunile se pot vedea în oficiul notariatului Căstău în orele oficioase.

Căstău, la 23 Sept. 1926. (888) 1-1 Primăria.

Mașină de cusut,

pentru pantofari sau croitori, patent americană Nr. 12, și **O V A N Ă** cu sobiță, încălzire de sine, — sunt de vânzare la: (884) 2-3

Ioan Pop, m. pantofar Orăștie, Str. T. Măiorescu (Str. Mare a Pielarilor) 23.

3 jugăre

de pământ arător prima clasă, în apropiere de oraș, după casarmă, e de vânzare. Informații la proprietar în str. V. Alexandri nr. 9. (886) 2-3

De vânzare

(882) 1-1

În Orăștie: o casa la piață, constatătoare din vre-o **16 camere de locuit**, apoi grajduri bune pentru 15-20 capete de vite, lemniarii spațioase, cotrețe mari pentru porci, gură mare pentru cară, căruțe și fântână în curte. Casa este cu etaj, cu 2 localuri de prăvălie sub ea, cu front la piață și situată în colț a trei străzi, cu două intrări. Curtea e despărțită prin o curte mare economică. Podurile locuitorilor și a lemniarilor sunt anume pregătite pentru pășunarea mai multor vagoane de bucate. Sub locuințe se află pivnițe mari și bine construite. Curtea, parte e asfaltată, parte pardosită cu piatră. Casa bine situată, se vând din mână liberă, fără nici o eroziune pe ele.

Informații se pot lua dela proprietarul casei din Piața Regina Maria, Nr. 30, din Orăștie.

Beția

Cine vrea să scape de patima aceasta urticantă, să ia treburile „Antibetismul Vertes”, scutit legal, preparat de mult încercat, care degustă bețivul de beuturi spirituoase. Fiind fără gust, se poate da pățimășului fără știrea sa. Mii și mii de scrisori de recunoștință. 2 flacoane 300 lei prin ramburs.

— Spese postale și ambalaj în regie proprie.

Farmacia la „VULTURUL ALB” Nr. 33, Lugoj, Banat.

Bolnavii de PLĂMÂNI

astmatici bolnavi de pept scrofuloși anemici sârzi de sângeră slăbiți

află mult dorita ușurare a suferințelor lor prin **Siroplul VERTEȘ** 4 sticle 450 lei prin ramburs.

Vând Vin nou și vechiu

dela 50 litre în sus cu prețuri foarte eftine! Vin din Podgoria Siria garantat! — precum și **Must de struguri** dela 1 Oct. încolo.

Pentru vinuri și pentru must iau toată garanța! Asemenea fac cunoscut celor ce au lipsă de **grâu de sămănat și de copt pâne**, că la mine și prin mine poate căpăta grâu de **Soraș și făină de pâne** de clasa primă!

Rog a mi-se adresa cu toată încrederea!

Se vând cu prețurile cele mai joftine.

Cuțalmă: **Petru Bocu** mare proprietar de vin și comerț de cereale, Șiria, (Jud. Arad) Nr. casel 323. (878) 3-3